

Sygn. akt II UK 200/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku M. K.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 26 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Warszawie z dnia 26 września 2014 r., sygn. akt III AUa 1758/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 września 2014 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2013 r. w ten sposób, że oddalił odwołanie M.K. od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie z dnia 7 grudnia 2009 r. i z dnia 17 grudnia 2009 r. w odniesieniu do okresu od 2 stycznia 1974 r. do 31 marca 1980 r. oraz oddalił apelację wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) pkt I i II zarządzenia organizacyjnego Ministra Spraw Wewnętrznych nr O16/Org z dnia 1 kwietnia 1980 r. (dalej jako zarządzenie organizacyjne), przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że przepisy te

uzasadniają przyznanie likwidowanemu Biuru Informatyki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych statusu jednostki będącej prawną poprzedniczką Biura „C” Ministerstwa Spraw Wewnętrznych; 2) art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Służby Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (dalej jako ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy) w związku z treścią preambuły do ustawy z dnia 23 września 2009 r. zmieniającej ustawę emerytalną funkcjonariuszy oraz art. 2 Konstytucji RP, przez dokonanie niewłaściwej wykładni wskutek uznania, że przepis ten ma zastosowanie także do osób, które były wprowadzone w latach 1944-1990 zatrudnione w jednostkach organizacyjnych służby bezpieczeństwa, lecz tylko na stanowiskach pomocniczych obsługi technicznej i w związku z tym nie zajmowały się wykonywaniem podstawowych zadań operacyjnych jednostek służby bezpieczeństwa.

Kierując się powyższymi zarzutami skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadniono w pierwszej kolejności potrzebą wykładni budzącej poważne wątpliwości i wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych art. 2 ust. 3 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (dalej jako ustawa lustracyjna) z uwagi na zawartą w nim nieprecyzyjną, opisową i przez to trudną w praktycznym stosowaniu definicję takich jednostek służby bezpieczeństwa, które działały do 1990 r. w strukturach służby bezpieczeństwa, lecz nie zostały wymienione w imiennym wykazie takich jednostek zamieszczonym w art. 2 ust. 1 tej ustawy. W ocenie skarżącego, należy wyjaśnić, czy zlikwidowane w 1980 r. Biuro Informatyki MSW może być uznane za poprzednika prawnego jednostki organizacyjnej służby bezpieczeństwa, która działała w MSW do 1990 r. pod nazwą Biuro „C” i z chwilą powstania UOP uległa rozwiązaniu na mocy art. 129

ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa w sytuacji, gdy pkt I zarządzenia organizacyjnego zawierał klauzulę likwidującą Biuro Informatyki MSW, zaś pkt II tego zarządzenia zobowiązywał dyrektora Biura „C” MSW do włączenia w skład tego Biura nowych komórek organizacyjnych oraz funkcjonariuszy, którzy wcześniej byli zatrudnieni w zlikwidowanym Biurze Informatyki.

Nadto skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne wyłaniające się na tle art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, czy odnoszenie określonych w nim rygorów do wszystkich funkcjonariuszy zatrudnionych w jednostkach służby bezpieczeństwa, w tym tych, którzy z racji zatrudnienia na stanowiskach pomocniczych nie wykonywali merytorycznych zadań operacyjnych i w konsekwencji nie mieli realnego wpływu na nadawanie służbie bezpieczeństwa charakteru policji politycznej, nie wykracza poza granice określone w preambule ustawy zmieniającej i nie stwarza ryzyka kolizji z unormowaną w art. 2 Konstytucji RP zasadą państwa prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego

orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, przepis art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej, jako zawierający legalną definicję pojęcia jednostki Służby Bezpieczeństwa, jest wystarczający do rozstrzygnięcia, czy dana jednostka Ministerstwa Spraw Wewnętrznych była jednostką Służby Bezpieczeństwa (centralną lub terenową) a zarazem organem bezpieczeństwa państwa w rozumieniu tej ustawy. Zgodnie z wymienionym przepisem, jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami. Nie budzi wątpliwości, że użytego przez ustawodawcę zwrotu „poprzedniczki” nie można sprowadzać wyłącznie do sytuacji, w której występowało ustanie bytu danej jednostki i powstanie w jej miejsce innego podmiotu. Poprzedniczką jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej była także jednostka, która uległa likwidacji, a jej strukturę (etaty, pracowników) i zadania przekazano innej, istniejącej wcześniej jednostce Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, która następnie podlegała rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa (por. także w tym zakresie uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2015 r., III UZP 8/15, w której zajęto stanowisko, że osoba, która pełniła w latach 1984-1990 służbę w Zarządzie Łączności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Wydziałach Łączności Wojewódzkich Urzędów Spraw Wewnętrznych, jest osobą, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym służb mundurowych w związku z art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy lustracyjnej).

Po drugie, odnośnie do formułowanych przez skarżącego wątpliwości na tle art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy należy zauważyć, że przepis ten w ogóle nie odnosi się do wykonywanych przez

funkcjonariusza czynności. Krąg podmiotowy adresatów tego unormowania wyznacza - poza pozostawieniem w służbie przed 2 stycznia 1999 r. - jako jedyne kryterium pełnienie służby w organie bezpieczeństwa państwa. Zawężenie tego kręgu poprzez wskazanie dodatkowego wyznacznika w postaci niewykonywania/wykonywania czynności operacyjnych przez funkcjonariusza, jest sprzeczne z literalnym brzmieniem rozważanego przepisu. W jego świetle nie ma podstaw do przyjęcia, że rodzaj wykonywania zadań decyduje o tym, czy funkcjonariusz pełnił służbę w organie bezpieczeństwa państwa, jeśli tę służbę w tak kwalifikowanej jednostce organizacyjnej pełnił (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09, w którym wskazano na negatywną ocenę przez ustawodawcę samego faktu podjęcia służby w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej). Bez znaczenia pozostaje więc rodzaj zadań realizowanych przez funkcjonariusza w ramach służby w organie bezpieczeństwa państwa.

Należy wreszcie zwrócić uwagę, że takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 października 2015 r., II UK 142/15, odmawiającym przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na te same wątpliwości formułowane przez stronę skarżącą w ramach przesłanek występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz konieczności wykładni przepisów prawnych.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.